

Kalat eivät elä liian puhtaassa vedessä

Eeva Tervala halusi lapsena hevoseksi ja äidiksi. Hän halusi myös lentää mutta ei kotkan tavoin itsetietoisesti ylvyä vaan kuin perhonen, joka olemattomilla siivillään lentää kymmeniä tuhansia kilometrejä. Tarvitaanko taiteessa muuta? Tässä ovat jo ne kaikki neljä asiaa, jotka Tervala itsekin nimeää: "Tila, aika, voima ja virtaaminen." Hevosen tiedostamaton sulo ja kauneus, sen värähtelevien lihasten voima ja liikeradat mutta myös se kuinka se haisee hevoselta. Äiteys: syntymä, kuolema ja luonnon loputon syklinen kiertokulku. Kuinka mikään ei pysähdy. Kauneus tuskan, hikoilun, veren ja huudon keskellä. Elämän voima, jatkuvuuden voima ja usko näihin, joka sekin vaatii oman voimansa.

Kun nainen piirtää, on niin helppoa mennä kliseiden ansaan ja puhua herkkyydestä sekä kauneudesta. Mutta Tervalan kohteena ei ole se mikä on pelkästään sievää tai suloista: "Jos vesi on liian puhdasta, siinä eivät kalat elä." Hän rikkoo kauneutta, kaivelee reikiä ja raapii pois kaunistelun, "sen mikä ei ole välttämätöntä". Hän ottaa kuvan kanssa aina riskin, jonka tuovat reikä, lika, aukko ja vaara. Hän elää luonnon kanssa alituisessa vuorovaikutussuhteessa, väliin maanisestikin, mutta pelkkä kuvittaminen ei hänelle riitä. Mukana ovat myös törmääminen ja ristiriidat. Luonnonhistoria on myös aina kulttuurihistoriaa: "Napoleonin tuli takaisin Venäjältä, kun siellä oli niin pirun kylmä." Kauneuden ja julmuuden näkökulma on aina kaksinainen. Kun Tervala valitsee kohteekseen hämähäkin, on tarjolla saalistajan ja saaliin näkökulma. Katsojan on helppo samastua saaliiseen, mutta sen lisäksi on myös havainnoitsijan näkökulma. Ja sen myötä tieto, tietoisuus näistä lähes uskomattomista asioista, perhosensiivistä ja hämähäkinseiteistä. "Hämähäkki on ollut maapallolla yli 300 miljoonaa vuotta. Laji jolla ei ole edes ruuansulatusta tai leukoja ja se pysyy hengissä. Tällaisten asioiden kanssa sitä askartelee."

Mutta kuten totesin, kyseessä ei ole kuvitus. "Pelkkä akvarelli, vaikka taidokaskin, on vain väline. Akvarelli ja piirustus ovat kuin sanoja. On olemassa hirmuisen kauniita sanoja, mutta pitää olla myös joku rakenne, järki mihin ne laittaa. " Niin sanoissa kuin kuvissakin orgaaninen ja rakenteellinen,

luonto ja kulttuuri, käyvät jatkuvaa vuoropuhelua. Hyvässä taiteessa ovat aina mukana sekä "arvoituksellisuus että järjestelmällisyys". Asioilla on rakenteensa, kausaalisuutensa, syynsä. Näkökulmia ei koskaan ole vain yksi: "Hämähäkinseitti on sekä ansa että elinehto". Taide on silti taidetta: "Kuvan pitää pelata kuvan tavoin." Muodossakin ovat mukana aina tila, aika, voima ja virtaaminen. Liike ja liikkeen rytmi. Tervala piirtää sekä havainnosta että muistista. Hän on myös tanssipedagogi ja on aina piirtänyt myös tanssia, jossa tilankäyttö ja liike sekä ohimenevyys piirtävät suuren jännitteen havainnon ja muistin välille. Missä ja koska havainto loppuu ja muisti alkaa? Mikä on piirtäjän käden muisti, tanssijan ruumiin muisti - ja sen viisaus? Liike virtaa kuin vesi akvarellissa. "Veden läsnäolo, nopeus, välittömyys" edeltävät kuivumista, pysähtymistä, muistijäljen syntymistä. Kuvataiteista veistotaide on Tervalalle läheistä. Pysähtyneenäkin veistos jäsentää tilaa kuin tanssi. Tila ja aika yhdistyvät veistoksissa ja tanssissa: "Mitä jää taakse ja mitä on edessä... vähän niin kuin aika." Juuri tila viehättää ja vangitsee Tervalaa, ja hän on pyrkinyt pois seinältä. "Se tulee liikkeen kokemisen kautta. Nähdessäni tyhjiä tiloja olen onnellinen. Työn virtaaminen, miten se ottaa tilan haltuunsa, nämä voimat kiinnostavat minua."

Taiteilija voi yrittää muuttaa maailmaa, taiteilija voi myös tarjota uusia näkökulmia, yrittää näyttää sitä mikä ei näy, mutta Tervala muistuttaa myös "hyvien hetkien ymmärtämisestä". Kohteena ovat myös kohtalonomaisuus ja isot voimat, "sopeutuminen ja miten olla tarpeeksi voimakas". Mikä voisi olla Tervalan perimmäinen teema? Voisiko se olla "ajatus siitä, mikä jäisi tärkeäksi, jos kaikki olisi vaarassa".

*Otso Kantokorpi
kirjasta "Kosketuspintoja", Kustannus Oy*